

Medaile a ceny Učené společnosti za rok 2026

Učená společnost České republiky na svém XXXII. valném shromáždění 11. května 2026 udělila medaile za zásluhy o rozvoj vědy a ceny významným vědcům, pedagogům a talentovaným studentům.

Medaili za zásluhy o rozvoj vědy obdrželi iberoamerikanistka Anna Housková z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a matematik Willi Jäger z Heidelberské univerzity. Cenu Učené společnosti v kategorii vědecký pracovník získal matematik Jiří Rosický z Ústavu matematiky a statistiky Masarykovy univerzity. V kategorii mladší vědecký pracovník byli oceněni imunolog Jan Dobeš z Přírodovědecké fakulty UK a fyzička Andrea Konečná z CEITEC a Fakulty strojního inženýrství Vysokého učení technického v Brně. Cenu Jiřiny Michlové studentům doktorských studijních programů převzaly Daniela Kristeková z Masarykovy univerzity a Zuzana Smetanová z Filozofické fakulty UK. Společnou cenu Učené společnosti a Nadace Experientia Via Chimica získal Matěj Červenka z Vysoké školy chemicko-technologické v Praze a z Ústavu organické chemie a biochemie AV ČR. Cenu pro vysokoškolské studenty si odnesli Filip Úradník a Andrej Cabala, oba z Matematicko-fyzikální fakulty UK. Cenu pro pedagogy obdrželi Věra Bisová ze Základní školy 28. října v Turnově a Milan Dundr, ředitel Gymnázia Václava Beneše Třebízského ve Slaném. Učená společnost také ocenila středoškolské studenty za mimořádné odborné práce.

Dále vybíráme medailony jen některých oceněných se vztahem k biologii.

Cena Učené společnosti v kategorii mladší vědecký pracovník

● doc. Mgr. Jan Dobeš, Ph.D., katedra buněčné biologie PřF UK, Laboratoř mikrobiální imunologie

Patří k nejvýraznějším mladým vědcům současné české biomedicíny. Zaměřuje se na pochopení fungování imunitního systému ve střevě, který hraje klíčovou roli v ochraně lidského zdraví. Významně se podílel na objevu a charakterizaci dosud nepopsaného typu imunitních buněk, zásadních pro obranu organismu proti kvasinkovým

infekcím, zejména proti patogenu *Candida albicans*. Objev přináší nový pohled, jak imunitní systém rozlišuje mezi neškodnými mikroorganismy a nebezpečnými patogeny. Výsledky jeho práce byly publikovány v nejprestižnějších vědeckých časopisech včetně *Nature*, *Nature Immunology*, *Nature Reviews Immunology* a *Journal of Experimental Medicine*. Po postdoktorátním působení na Weizmannově institutu věd v Izraeli založil vlastní výzkumnou skupinu na PřF UK, kde rozvíjí moderní imunologický výzkum s přímým přesahem do medicíny.

● doc. Ing. Andrea Konečná, Ph.D., CEITEC a Fakulta strojního inženýrství VUT v Brně

Vede výzkumnou skupinu Pokročilá elektronová mikroskopie a spektroskopie. Její práce propojuje elektronovou mikroskopii, spektroskopii, fyziku pevných látek a světelnou optiku – specializuje se na studium interakce rychlých elektronů s optickými poli, tvarování elektronových svazků a vývoj světlem řízené elektronové optiky.

Cena Jiřiny Michlové studentům doktorských studijních programů

● Mgr. Bc. Daniela Kristeková, Ph.D., Masarykova univerzita

Za článek *Inhaled Lead Nanoparticles Enter the Brain through the Olfactory Pathway and Induce Neurodegenerative Changes Resembling Tauopathies* (Vdechované nanočástice olova pronikají do mozku čichovou cestou a vyvolávají neurodegenerativní změny připomínající tauopatie; Jedličková, Kristeková a kol. 2025).

Cena Via Chimica

společná cena Učené společnosti ČR a Nadace Experientia pro vysokoškolské studenty za originální práci v oboru chemie

● Matěj Červenka

Studuje mezimolekulové síly, kation- π interakce, které jsou v biologii úplně všude – drží pohromadě proteiny v membránách, ovlivňují, jak se čte DNA nebo jak v mozku fungují receptory. Studuje bakalářský obor Chemie na VŠCHT v Praze a pracuje v ÚOCHB AV ČR. Ve vědecké práci propo-

1 a 2 Diskuze na XXXII. valném shromáždění Učené společnosti ČR se zúčastnil i prezident Petr Pavel (obr. 1). Projev Martina Loebla (2), který stál posledních dva roky v čele Učené společnosti, na snímku vlevo současný předseda Ivo Starý, vpravo Libor Grubhoffer. Velká aula Karolína. Snímky Z. Tichého

juje počítačové simulace s fyzikálně-chemickými experimenty. Cenu získal díky článku v prestižním časopise *Journal of Physical Chemistry B*. S kolegy zkoumal, jak se ve vodě ovlivňují kladně nabití ionty a aromatické molekuly, a to pomocí neutronového rozptylu a molekulových simulací.

Cena Učené společnosti pro středoškolské studenty

● Samuel Bloomfield, Gymnázium Nad Alejí, Praha 6, Child Leukaemia Study Group, 2. lékařská fakulta UK. Ověření výkonnosti nové metody diagnostiky autoimunitního lymfoproliferativního syndromu

● Viktorie Fejfarová, Gymnázium Elišky Krásnohorské, Praha 4. Vztah mikrobiomu a spinocelulárního karcinomu dutiny ústní

● Jan Herzog, Gymnázium J. Š. Baara, Domažlice. Analýza vývoje exoplanet pomocí Rossiterova-McLaughlinova jevu

● Amálie Koblovská, Masarykovo gymnázium Příbor a Farmaceutická fakulta Hradec Králové. Hodnocení nových FLT3 inhibitorů jako možných léčiv u akutní myeloidní leukémie

● Theodor Ladin, Gymnázium Nad Štolou 1, Praha. Vektorová reprezentace textu pomocí grafových neuronových sítí a word2vec váženého typem slov

● Tomáš Michal, Gymnázium Třeboň, za samostatné počítačové modelování i stavbu a testy modelu aktivně stabilizované rakety

● Jiří Račanský, Gymnázium Brno-Řečkovice. Návrh a vývoj chytré vložky do bot pro detekci plantárního tlaku

● Terezie Růžičková, Gymnázium Matyáše Lercha Brno; práce na Klinice dětské otorinolaryngologie Brno. Vliv věku na rychlost stabilizace hladiny sluchového prahu u dětí s kochleárním implantátem

● Anežka Skupinová, Gymnázium, obchodní akademie a jazyková škola Hodonín a MUNI Recetox. Věčné chemikálie – narušitelé mezibuněčné komunikace

● Míriam Žáčková, Gymnázium Františka Křižíka v Plzni. Staroegyptská mumifikace a pohřební procesy 26. dynastie: experimentální rekonstrukce

Více informací na www.learned.cz